

LANSKO LETNO ZASEDANJE UIAA JE BILO NA JAPONSKEM

ROMANJE POD FUDŽIJAMO

Vsak šolar pozna najbolj znano japonsko goro Fudžijamo, ki jo tam imenujejo Fudžisan, pri čemer pomeni oboje, »jama« in »san«, preprosto samó goro. Gre torej za goro Fudži, najvišjo japonsko goro, sveto goro. Najsi bo že romanje ali moda, vse se zdi tako, kot da hoče skoraj vsak Japonec vsaj enkrat v življenju priti tja gor. 3776 metrov nad morsko gladino – to je za človeka brez kondicije prav veličasten napor. Vendar je prav malo znano dejstvo, da je Japonska ena izmed najbolj goratih dežel na svetu. Več kot 80 odstotkov države je gorate (za primerjavo naj povemo, da je je v Švici 60 odstotkov), večina od 120 milijonov Japoncev pa se preriva na preostalem delu države. Toda japonske Alpe (Japonci namreč tako imenujejo svoje gore) niso tako pestre kot evropske Alpe, zato se posebno potovanje iz Evrope zaradi tega skorajda ne spleča, saj je doživetje tuje kulture v tem primeru mnogo privlačnejše.

Vendar je predsednik komisije za odprave v Mednarodni zvezi planinskih organizacij (UIAA) v svojem zadnjem poročilu posebej poudaril, da »so japonski plezalci spredaj«. Medtem ko so bili Japonci pri klasičnem plezanju v Alpah komajda udeleženi (njihov prihod v zgodovino alpinizma je bil pravzaprav šele v petdesetih letih), pa je njihov naboj eksplodiral v šestdesetih letih. Poljski strokovnjak za Himalaje **Zbigniew Kowalewski** je navedel, da so od 90 najbolj znanih smeri na osemtisočake splezali Japonci kar približno 15 odstotkov vseh teh smeri.

ska izletnikov (ki se pogosto v kočah in v tem okolju ne obnašajo primerno) in zaradi cele vrste s tem povezanih težav, med katerimi so pomembne higienske in varnostne.

O teh vprašanih, o vlogi planinskih postojank v okviru razmerja med tehnološkim napredkom in ohranjanjem za gorske predele specifičnih vrednot so 30. in 31. oktobra lani razpravljali v Trstu na zborovanju, ki sta ga pripravila Avtonomna dežela Furlanija-Julijaska krajina in mednarodni filmski festival mesta Trenta, o temi »Planinske kočice – pogled na leto 2000«. Sodelovali so oskrbniki in gospodarji koč ter zastopniki planinskih združenj in društev Delovne skupnosti Alpe Jadran. Sodelovali so tudi predstavniki Planinske zveze Slovenije, eden od referentov pa je bil **dr. Janez Duhovnik**.

Zato je bilo torej odvisno izključno od časa, kdaj bo letna generalna skupščina mednarodne planinske zveze naposled vendarle na Japonskem. Na srečo so odlični gostitelji določili za kraj lanskega, zadnjega srečanja med gorami ležeče mesto Matsumoto in tako nekoliko omilili kar prevelik strah nekaterih delegatov pred 20-milijonskim velemestom Tokiom.

GLOBOKE SLEDI POLITIČNIH SPREMOMB

Potem ko se je v zadnjih letih športno in tekmovalno plezanje kljub nerganju nazadnjaških planincev v UIAA uveljavilo in je UIAA postala odgovorna še za plezalska tekmovanja, je bilo seveda treba to novo igračko alpinizma organizacijsko zasidrati. Tako so UIAA sprejeli v AGFIS, svetovno zvezo mednarodnih športnih združenj, kot polnopravno članico. S tem so dobili stik z Mednarodnim olimpijskim komitejem in v Lausanno poslali dokumentacijo, ki je nujno potrebna za priznanje plezalskega športa, posledica tega pa bo, kot je dejal predsednik UIAA **dr. Pietro Segantini**, da bo mogoče uresničiti sprejem tekmovalnega plezanja v olimpijski program. To bi lahko zvenelo preveč optimistično spriči štiri do pet ducatov športnih zvrsti, ki že stojijo na olimpijskem predpražniku, v vsakem primeru pa je tekmovalno plezanje dobilo zaradi tega tako publiciteto kot še nikoli doslej.

Nova svetovna politična situacija je tudi v UIAA pustila globoke sledi. Stare članske zveze so izginile, nove, nekatere do tega trenutka skoraj popolnoma neznane in z neznanih območij, so prosile za sprejem. Prošnje so vložile med drugim planinske organizacija Južne Afrike, Kirgizije in Indonezije. Evroazijska zveza alpinistov in plezalcev je menda samo prehodno otrok tega obdobja, pravzaprav ostanek poprejšnje vsaj številčno zelo močne in velike gorniške zveze Sovjetske zveze, ki jo vodi zelo spoštovani **Eduard Mislovski**, eden od najbolj znanih ruskih alpinistov (ukrajinskega rodu) – pa ne le od zadnjih političnih sprememb. Jasno je bilo videti prizadevanja novih zvez, da bi jih kolikor je le mogoče hitro mednarodno priznali.

Zvezi UIAA so dobro svetovali, naj natačno preuči zasluge kandidatov, če v resnici izpolnjujejo pogoje za sprejem. Pred 60 leti, ko je nastajala ta zveza, se je večina vrhunskih alpinistov, ki so postali vodilni člani organizacije, poznala med seboj. Isto je večinoma veljalo tudi pozneje. K takšni organizaciji je marsikaj prispeval tudi **sir Edmund Hillary**, čigar prven-

stveni vzpon na Everest bo imel letos že 40-letnico. Ko organizacija slavi tega alpinista, slavi hkrati tudi velikega človeka, ki je desetletja skrbel za dobrobit šerpovskega ljudstva.

ALPINIZEM ŠE VEDNO ZDRUŽUJE

V središču pozornosti so bile tako v poročilih predsednikov komisij kot tudi v razpravah in naposled na simpoziju z naslovom »Varstvo gorá – svetovna skrb«, kar je novost v zgodovini UIAA, problemi varstva narave in svobode plezalstva. Komisija za varstvo gorá, ki je bila doslej nekakšen debatni klub, je zdaj pod vodstvom Južnotirolca **dr. Lutza Chickena** prevzela koordinacijo med komisijami za alpinizem, odpravarstvo in mladino. Udeležencem je bilo jasno, da so informacije, javno delovanje in predvsem izobraževanje nujno potrebni, da bi se utrdila samodisciplina in ohranila pravila lepega vedenja, kar je pogoj, da bi ohranili takšne gore, kakršne si gorniki želijo. Delo komisij pa je pogosto oteženo, ker marsikdaj nekatere zveze sicer storijo vse, da so zastopane v komisijah, potem pa jim je žal potnih

stroškov za svoje delegate in so tako njihovi prostori za konferenčnimi mizami prazni.

Razpravljali so še o naslednjem velikem problemu, o vse višjih pristojbinah za vrhove in trekinge. V številnih jezikih so na zasedanju poudarjali, da vendarle ne bi smeli ubiti kokoši, ki nese zlata jajca. Toda ali je glas UIAA dovolj glasen, da ga bodo slišali tudi v vladnih palačah držav, na katere so leteli takšni očitki?

Alpinizem združuje – še vedno! Naposled je bila z japonsko popolnostjo organizirana letna skupščina tudi prijateljsko srečanje aktivnih alpinistov z vsega sveta, kar pri srečanjih funkcionarjev nikakor ni samo po sebi razumljivo.

Plezanje kot olimpijski šport, posledice svetovnih političnih sprememb, varstvo narave in svoboda plezanja ter gorništa nasploh in... in... Kar številni problemi za zvezo, ki si je lahko šele pravkar privoščila plačano sodelavko za delo v glavnem uradu, kajti vse drugo delo je slejkoprej ljubiteljsko. Ali je problemov preveč? Morda bi vendarle priporočili romanje, pa ni nujno, da bi bilo ravno na Fudžijamo. V Alpah je glede stroškov veliko primernejših možnosti, ki po učinkih ne bi smele biti slabše.

NA OGLED JE BIL EDEN OD REDKIH PRAVIL ALPINISTIČNIH FILMOV

CELOVEČEREC O PLEZANJU NA K2

NEVA MUŽIČ

V Kranju ni več festivala športnega (in turističnega) filma, zato pa imajo filmsko distribucijsko hišo Carnium Trade. Združili so se tradicija in novi časi in tako smo imeli priložnost videti enega od redkih celovečernih igranih filmov z alpinistično tematiko tudi pri nas, namreč K2.

V osemdesetih smo imeli tudi v Ljubljani štiri festivale slovenskega amaterskega alpinističnega (in gorniškega) filma, sledilo je nekaj večjih in profesionalnejših poskusov posneti naše odprave in jih predstaviti na najdragocenejšem festivalu takšnega filma v Trentu in dela so dobila celo nagrade (**Fistravec, Karo**). Slovenski film se je tudi pričel z gorniški tematikami, a sanje o pravem gorniškem ali alpinističnem filmu so za nas ostale (še) neuresničene.

Tudi v tujini ni dosti boljše in dokumentarec, ki spremlja film K2, o tem ponuja klene dokaze. Že vrsto let se film trudi približati ekstremno plezanje tudi širšemu občinstvu. Znani nemški režiser **Werner Herzog**, ki je po svojem nagnjenju in umetniški moči najbolj »poklican« za poskus, je bil že čisto blizu realizaciji, ko je snemal **Messnerja** pri plezanju na Gašerbrum in prečenje, ki je sledilo. A »glavni igravec« očitno z izdelkom ni bil zadovoljen in Herzog se je odpravil v Argentino, naravnost na Cerro

Tore, in posnel igrani film z Italijani. A to je bilo potem, ko je Trans Pacific Films že posnel K2.

SNEMANJE V NARAVNIH OKOLJIH

K2 je bil projekt dolgo vrsto let. Osvajanje vrha samega je bila – zgodovinsko vzeto – pravzaprav ameriška travma. Bitka med Američani in Italijani je trajala 52 let in zmagali so Italijani. Dne 31. julija 1954 sta bila na vrhu **Compagnoni** in **Lacedelli**, dve ameriški navezi pa leta 1978 (**Ridgeway-Lhoskelley, Wickwire-Reichardt**). Ta travma se je preselila tudi v dramsko delo **Patricka Meyersa**, po katerem je bil napisan scenarij. Glavna igralka (**Michael Biehn** in **Matt Craven**) zatrjuje, da gre v filmu za preizkus prijateljstva v ekstremnih situacijah, ki nastanejo lahko le pri plezanju. Režiser **Franc Roddam**, ki je v vseh svojih filmih obravnaval predvsem spopad osebnosti z okoljem, je prav v takem filmu našel temo, ki je kljub izredno težavnim snemalnimi pogojem ni hotel spustiti iz rok. Želel je pokazati predvsem tri reči: veličino narave, veličino ljudi in veličino samo, kot pójem.

Snemali so v naravnih okoljih, ko nikdar ne veš, kaj se bo pravzaprav s filmom dogajalo in kaj se bo pokazalo v laboratorijih. Tudi ponavljanj ni bilo prav veliko, še zlasti ne najbolj spektaku-